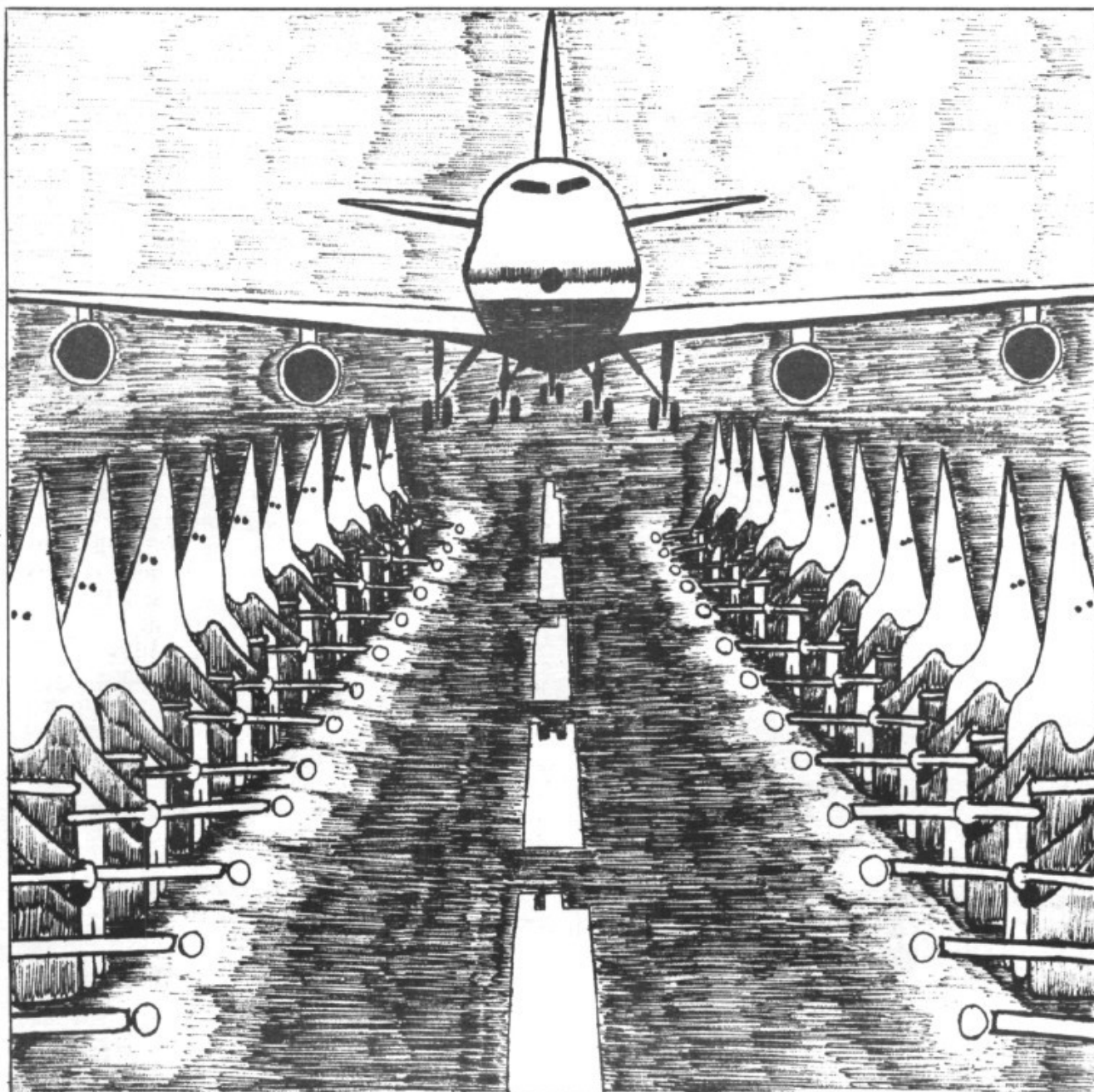

FLOR DE CARD

SANT LLORENÇ DES CARDASSAR

BOLLETÍ-REVISTA DEL CENTRE CULTURAL CARD * ABRIL DE 1984 * Nº 92

TOT MOS VE DE CALA MILLOR

És, potser, una de les expressions més repetides pel regidor i cap de l'opció més conservadora de l'Ajuntament llorencí. Expressió que, d'altra banda, ben segur signarien un bon grapat de gent llorencina i que demostra la simplicitat de conceptes de determinada classe política.

I ho tractam de simplista perquè, si bé és ver que a nivell personal la majoria de llorencins hi han tret el jornal aquests darrers vint-i-cinc anys, el que ha permès un elevat nivell de vida, no és menys cert que encara s'esperen les realitzacions socials que correspondrien al nivell de vida de que disfrutem; i això de banda el sentiment de cada dia més generalitzat que amb el desgavell urbanístic consentit s'està sacrificant dia a dia aquella mena de gallida dels ous d'or. I es fa tal afirmació considerant realitzacions socials aquelles que incideixen directament en el benestar de tota la comunitat.

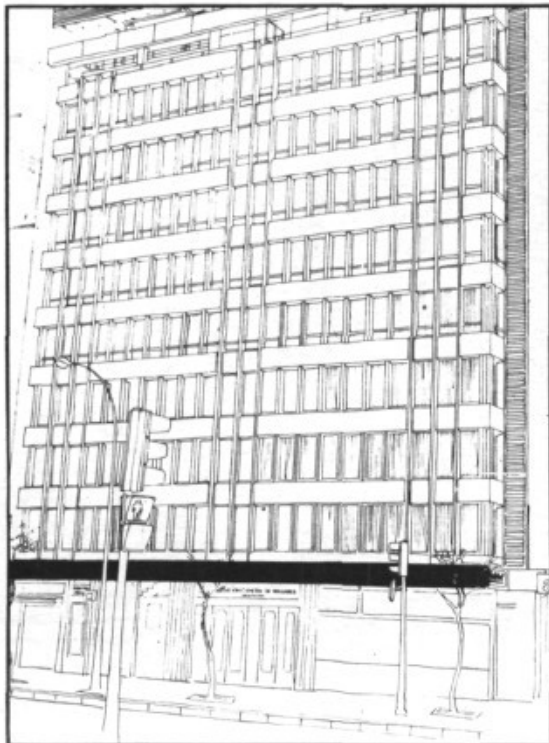
És a dir, entenem per realitzacions socials, per exemple, un ambulatori, però no una cotxeria per guardar el cotxe dels municipals, maldament es pugui considerar que aquesta augmenta el patrimoni immobilitzat de l'Ajuntament.

I arribats aquí, la pregunta fatídica: ¿Quines realitzacions socials s'han fet a la vila aquests darrers vint-i-cinc anys? Podeu fer llista! -venint o no de Cala Millor-.

Però el que és indiscutible és que no tenim canalització d'aigües, ni els vells atesos, i una escola tercermundista i els malalts a una impersonalitzada Son Dureta, ni cap mena de patrimoni cultural.

El que sí ens ve de Cala Millor és la imperiosa (?) necessitat d'augmentar el nombre dels municipals, que suposen nòmines, dotar-los dels mitjans més adequats i atendre les necessitats d'aquella comunitat, i el que és encara més greu, una classe política que, com poden demostrar un munt de fets -com l'encarnissada lluita de partits-, juga més a atendre els interessos del Gran Capital que no els de la comunitat veïnal.

Sí, ara que comença la temporada turística, amb eufòria i amb l'esperança de que sempre superi la de l'any passat, hem de reconèixer que coses ens vénen de Cala Millor, però no tot ni el que més ens convé.

A Sant Llorenç des Cardassar, dimarts dia 10 d'abril de 1984. A les 9 del vespre s'inicia la Junta Ordinària de l'APA amb discreta assistència de membres, tractant-se els següents punts:

1.- Es parlà del problema de la nova escola. A nivell oficiós es digué que, si s'havien fetes, es desconeixien les passe realitzades pel Consistori davant la Delegació passats els dos mesos que havia demanat el Delegat del MEC.

De totes maneres s'acordà esperar notícies, car ni la responsabilitat ni la gestió eren de l'APA, deixant possibles tantejos de cara al solar a nivell particular. Aixímateix, el regidor Mestre, que també és membre de la Junta de l'APA, informà de que l'Ajuntament havia demanat a FEVE el solar de l'antiga Estació per a tal finalitat.

2.- Guillem Soler i Joan Jofre informaren del darrer Consell de Direcció, d'aspectes de l'esport escolar (Fires de Festes de Maig a Manacor i de la petita subvenció als monitors), dels problemes dels pàrvuls a S'Escola Nova, fent-se precís trobar un altre local per al curs vinent, i de les obres de l'escola, de les que s'estan realitzant de reforçament de l'escala i del cel-ras de l'aula adjacent i també de les reformes inajornables, repàs, o millor, canvi de vidrieres, enrajolament de baixos...

Vistes les despeses de manteniment, l'informe negatiu dels tècnics, la manca d'espai i el caràcter d'inversió que té de cara al poble, es tornà comentar la conveniència i presses de cara a l'adquisició d'un solar que permeti la ubicació d'un nou Centre Escolar.

3.- Es comentà també la concessió, per part del Consistori, de les subvencions atorgades a centres escolars del municipi, comentari que es deixà amb la finalitat de que n'Antònia Magraner aportàs informació concreta i puntual.

4.- El President informà de l'assistència i conclusions de la trobada d'AAPPAA de la Part Forana, realitzada a Muro, aprofitant l'avinentesa per concretar la nostra afiliació a la Federació acordada a una anterior Junta.

5.- El tresorer informà que aproximadament un 75% de les famílies paguen la quota de l'APA -i tot malgrat la negativa actitud de determinada professora-.

6.- Es deixa sobre la taula una pregunta sobre la possible força -real o moral- que podria tenir l'APA en la distribució dels mestres als cursos -o a l'inrevés- al no disposar de la necessària documentació per a poder contestar.

7.- I per acabar, s'aprovà l'adquisició de dues carpetes per a la Secretaria per a l'arxiu de documents.

I sense més temes a tractar s'aixecà la sessió.

Bolletí-revista del Card, Centre Cultural de Sant Llorenç des Cardassar.

Adreça: Carrer de Sant Llorenç, 36.

Abril de 1984. Número 92. Any XIII.

Director: Bartomeu Domenge i Amer.

Cap de Redacció: Josep Cortès i Servera.

Dipòsit legal: 765-1973

Edita: Centre cultural Card.

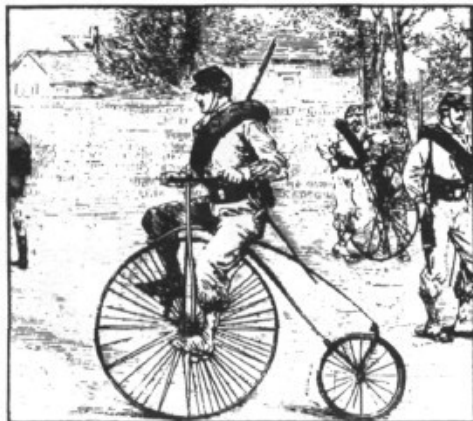
Imprimeix: Apóstol y Civilizador (Petra)

COL.LABOREN

	Portada
Felip Forteza	
APA	Reunió d'abril 3
Josep Cortès	Varis 4
	Espipellades 5
	Crònica Informal 8
Maria Galmés	Batec 6
	Si lleu... 18
	Mecanografia
	Comptabilitat
Pere J. Llull	Batec 6
Fc. Clapés	Sequedat 7
B. Matamalas	El Còmic 12
Biel Florit	Contarella pagesa 14
	Picadís d'espises 17
Llull-Perelló	Hª de la Ciència 16
R. Rosselló	Història 17
Guillem Pont	Sant Llorenç, ahir 20
Quina-Nicolau	Distribució
Andreu Amer	Tresoreria
Felip Forteza	Secretaria

NOTA

Els articles apareguts en aquesta revista expressen únicament l'opinió dels seus propis autors.

FA DEU ANYS

En el ple del 4 d'abril del 74 hi ha el següent punt:

"Felicitación al Sr. alcalde.- Se hace constar en acta la calurosa felicitación al Sr. Alcalde por haber tomado posesión del cargo de Diputado provincial, en cuyo desempeño se le augura toda clase de éxitos y aciertos, tanto en bien de la villa como de la Provincia, correspondiendo el Sr. Vaquer Melis en términos de agradecimiento y afectuosidad a los buenos deseos de sus compañeros de Consistorio, agregando que pondrá el máximo celo en el cumplimiento de sus nuevas funciones en el seno de la Corporación provincial".

Flor de Card edita el monogràfic dedicat a la "I Setmana Cultural en honor a Mn. Salvador Galmés", amb originals de Llorenç Capellà, Club Card, Guillem Colom, Gabriel Janer Manila, Josep Mª Llompарт, Francesc de Borja Moll, Miquel Pons, Bartomeu Torres Gost, Jaume Vidal Alcover i Guillem Vidal Oliver.

S'instal·la la primera televisió en color a un cafè del poble: Ca'n Jaumet. Es tractava de veure el millor possible els campionats mundials de futbol. Els altres cafès ho conegueren ben bé, tan és així que dins poc temps tots en tengueren.

Mor el meu padri, en Pep Mosca, sense haver pogut tastar de bell nou la democràcia. Havia estat tancat cinc anys a la presó pel sol fet de pertànyer a UGT i a Esquerra Republicana, cosa que, als meus ulls, l'honora.

Josep Cortès

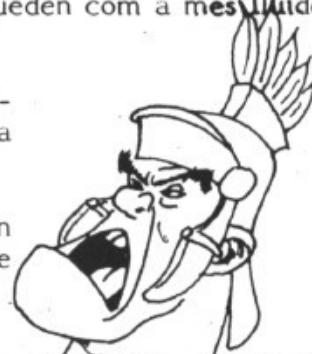
Davant s'insistència d'ets hotelers d'augmentar sa plantilla de sa policia municipal i vista sa dificultat de fer tòrcer es coll a s'oposició en aquest sentit, es qui tenien poder per fer-ho han decidit reinstaurar una quadrilla de centurions "sontorions" per ses festes de Setmana Santa.

D'aquesta manera, juntant s'element militar amb so religiós, i encara que sa seva efectivitat de cara a s'ona d'inseguretat ciutadana sigui més aviat escassa, almanco ses processons queden com a més lluides. I més val això que no-res! No ho trobau?

I com que tanmateix ja mos hem gratat sa butxaca per fer-los es vestits, ¿què vos pareix si els enviaven a Cala Millor a passejar-se en una quadriga tirats d'espasa i llança?

Jo no sé si espantarien es "xorisos", però planta en farien molta!

No crec jo que amb aquest toc d'originalitat ets hotelers no poguessin mantenir es quatre durets per persona i dia que cobren més que es de s'Arenal, que al cap i a la fi és s'arrel de sa qüestió.

Seguint es camí que inicià n'Ignasi i continuà s'anterior recaptador, està corrent es rumor de que es grup de govern vol posar un plet a n'Antoni Cuc per ses declaracions que va fer a sa Rectoria sobre assumptes relacionats amb so batle.

Crec que seria una decisió encertada, perquè així tendriem ocasió de comprovar totes ses operacions econòmiques que s'han fet per dins la Sala.

Però, no sé perquè, tenc sa impressió de que aquesta vegada sa cosa tampoc no tirará envant.

S'altre dia, un llorençí que se va presentar a ses eleccions municipals de l'any passat, se queixava de que es cap de llista d'es seu partit els havia assegurat que cada mes farien una reunió amb so grup per parlar d'ets assumptos municipals, i feia un any que havia sortit elegit i encara no n'havien feta cap.

-No m'hi tornarà dur, no, a escoltar es sermó-, afirmava.

I és que, com deia aquell, una cosa és es programa i s'altra sa festa, germanets.

A darreries d'es més passat, es diari va dur que es govern autonòmic d'Alianza Popular havia repartit més de 40.000.000 de pessetes entre es seus simpatitzants en concepte d'ajudes a s'agricultura.

Se veu que això de que el Bon Jesús va fer es seus parents sants és una doctrina que també va arribar a Mallorca, eh?

Sort que a Sant Llorenç es polítics són absolutament imparcials i aquestes coses no passen, que si no...

L'any passat s'Ajuntament va parlar de comprar camies de camuflatge p'es municipals perquè així, deien, es delinqüents no se'n temerien i els podrien aglapir amb més facilitat. No puc assegurar si arribaren a comprar-les o no.

Enguany se veu que ha canviat sa tàctica, perquè ara de lo que se tracta és de que els vegin d'enfora i així sa seva corprenidora imatge espantarà els malfactors abans de cometre sa fetxoria.

És ben ver que tant els és repicar com tocar de mort!

MES DE MARÇ

1.- Dijous llarder: blavet i qualque fressa. A S'Estel, concurs.

Els de la Seguretat Social vénen a cercar sang. S'instal·len a ca ses monges.

4.- Festa de carnaval. Rua a les 6 per als al·lots i a les 8'30 per als grans, i ball de màscares.

Naixement de Joana Maria Caldentey i Febrer, a Sant Llorenç, filla de Sebastià i Caterina.

5.- Antònia Tous exposa a la galeria Art Fa ma de Ciutat.

Defunció de Margarida Riera i Roig, casada, a Sant Llorenç, que tenia 87 anys.

6.- Se celebra el primer Ple de l'Ajuntament amb la nova decoració de la sala de sessions.

7.- Neix Isabel Adrover i Umbert, filla de Miquel i Antònia, a Sant Llorenç.

10.- Defunció de Caterina Llinàs i Bibiloni, a Sant Llorenç, vídua, als 92 anys.

11.- A les vuit i mitja, a Sa Rectoria, Antoni Cuc informa de la gestió a l'Ajuntament. També intervé Sebastià Serra. Al final, refresc.

12.- Reunió de la Societat de Caçadors "La Veda".

14.- Naixement de Patrícia Jaume i Merino, a Sant Llorenç, filla de Guillem i Sofia.

16.- Defunció d'Antoni Felipe i Ferrer, a Son Carrió, vidu.

17.- Festa a Cala Millor, dins el programa "Un hivern a Mallorca". Hi actua el Card en Festa.

18.- El Card en Festa actua en un programa de Ràdio Balear d'Inca.

Nomenament d'Antoni Sansó com a secretari de turisme i transports del PSM.

Un grup d'excursionistes pugen el Puig de l'Ofre, des del pla de Cúber.

20.- Comença l'estació de l'any compresa entre l'equinocci de març i el solstici de juny.

Defunció de Mateu Salas i Brunet, viu-do, a Sant Llorenç. Tenia 87 anys.

22.- Defunció de Joan Jaume i Riera, a Sant Llorenç, viu-do, als 62 anys.

25.- Canvi d'hora. Comencen els horabaixes llargs de primavera i d'estiu.

La Unió Ciclista Sant Llorenç paga un berenar a una trentena de socis a Ses Basses de Vilafranca.

27.- A Flor de Card li surt competència, una revista feta pels al·lots de l'Escola: Es Xafarder.

28.- Mor Isabel Caldentey i Galmés, a Sant Llorenç, casada. Tenia 95 anys.

30.- Defunció de Joan Caldentey i Melis, a Sant Llorenç, casat i de 67 anys.

Maria Galmés i P. J. Llull

VIDEO TOT

FOTOS CARNET

Santa Maria de Bellver, 4
SANT LLORENÇ

TEMPS DE SEQUEDAT

Ja fa uns quants anys que arreu d'Espanya hi ha molta sequedat, que hi plou molt poc: els rius mancaben, els pantans no s'arriben a omplir de tot, les nevades que queden en temps primer pareix que han desaparegut..., no és que les muntanyes no s'arribin a tapar de neu, però després vénen les pluges i l'aigua es fon massa aviat. A més, en els temps que corren tothom té cambres de bany i s'utilitza més aigua en un dia que abans en un mes. Enguany, gràcies a Déu, hi ha un poc més de saor i si la cosa segueix així i plou durant el mes d'abril i maig tendrem bona anyada, si Déu ho vol.

M'alegra el cor, la primavera
quan verdeja la murtera
i tot canta amb ella.
Rossinyols i cadernerres,
tan harmonioses, belles
i dolces com Déu vos creà;
pels camins i carreteres,
per muntanyes i llocs plans,
per tot floreixen poncelles;
hi ha roada als olivars.

Així cantava la gent que vivia i treballava a foravila. Els temps han canviat... En el nostre poble també hi ha hagut anys de molta sequedat. Segons notícies de persones que han viscut en el segle passat, l'any 1846 va esser un any molt-trist. Plogué tan poc que no hi va haver anyada, no se va poder segar ni batre perquè tot s'havia mort. Els qui ho passaren més trist varen esser els pobres, que no tengueren per menjar ni ells ni els seus animals, que se moriren de fam. Vet-aquí unes cançons que he recollit de vellets que ja han passat a l'Eternitat:

L'any 46 va entrar
una trista primavera;
molts no feren barquera
i altres no provaren de segar,
i molts altres de formejar
perquè el bestiar mort era.

Ja dirà el qui serà viu
lo que patien els pobres,
que vivien de garroves
per arribar a l'estiu.

La gent pobra anava a les possessions a demanar que menjar. Se conformaven amb un plat de xerigot, que és la llet dolenta que solia sortir de davall de les peces de formatge i que se donava als porcs. Quins temps tan trists! Que Déu no els mos deixi veure!

Seguint dins el segle que encara vivim, l'any 1913 també hi va haver una gran sequedat. A Sant Llorenç solament hi havia alguns pous que encara existeixen. Avui, gràcies a Déu, tothom té pou o cisterna a ca-seva, però llavonses no era així. Hi havia el Pou Vell, que és història en el nostre poble, el Pou Nou, que està en el carrer de Ca ses Monges, Sa Sínia, en el carrer del seu nom, el Pou d'en Bulla... Dins el pla de la Blanquera encara hi ha la Sínia de Ca'n Torrenova. Posaven barreres en els pous i encarregaren a la família de Ca's Taulers que fessin unes gerres a mida que passassin per aquells reixats, i així tothom podia anar a cercar aigua per a beure. Moltes famílies anaven al Pou de Sa Real a rentar sa roba.

Però enmig de tanta misèria i pobresa, la gent, que era catòlica i tenia fe, confiava en la Providència i esperava que algun dia arribaria l'aigua tan desitjada. El Sr. Vicari que cuidava la Parròquia organitzava les rogatives, resant el Rosari i les lletanies de tots els sants. Solien treure un Sant Crist i feien una processó demanant que vengués aigua de pluja.

Això és aquesta petita història de la sequedat que passaren a Sant Llorenç. Avui, gràcies a Déu, la tècnica ha millorat moltíssim i s'han fet perforacions molt profundes que han trobat grans venes d'aigua subterrànies que són la gran riquesa del nostre poble. On abans hi havia terres primes avui hi ha horts enrevoltats d'arbres fruiters.

Siguem agraits d'aquest gran caudal d'aigua que Déu ens ha regalat.

Germà Francesc Clapés

Com que per circumstàncies familiars no se sabia ben bé si el batle podria presidir el ple o no, el dia tres d'abril quatre dotzenes d'espectadors i jo ens encaminàrem a l'Ajuntament disposats a presenciar un dels millors espectacles que pot oferir la política municipal llorencina: un ple presidit per en Miquel Falera. En arribar i veure el batle em vaig alegrar de que la tia Antonina no hagués empitjorat -dies després, dissortadament, va deixar aquest món; descansi en pau-, però al mateix temps em va sebre greu perdre'm el xou que suposava que s'hauria organitzat (Si teniu la paciència de continuar llegint veureu que, així i tot, l'ambient es va engrescar de valent i les intervencions superaren d'un bon tros els límits que el respecte i la bona criança acostumen).

Com és tradició per mirar de confondre els contraris, s'assegueren a la fotrenca -no vull dir amb això que fotessin els peus per damunt la taula, no; però es distribuïren de manera que no hi hagués gairebé cap regidor vora un company de partit: CDS, UM, AP, UM, AP, UM, CDS, PSOE, PSOE i PSM. Supòs que conseguiren els seus propòsits, perquè dos dies més tard, a un altre ple, es tornaren asseure així.

El secretari, donant l'esquena al públic, llegí l'acta del ple anterior, i començà l'espectacle.

En el segon punt, el cap dels funcionaris va treure un informe en el que pretenia modificar una mica el programa de normalització lingüística aprovat fa una partida de mesos. El regidor Sansó s'oposà rotundament a que es canviàs un sol mot de l'esmentat programa, i es reafirmà en el parer de que s'havia d'aplicar íntegrament. Per no tallar en sec la proposta del secretari, li demanà una còpia de l'informe per tal d'estudiar-lo. L'assumppte quedà damunt la taula.

Pareix ésser que hi ha alguns ciutadans que tenen problemes seriosos per bestreure les plusvàlues de Sa Coma, per la qual cosa han sol·licitat de l'Ajuntament que els autoritzi a pagar-les a tongades, gràcia que el nostre Consistori, sempre disposat a donar facilitats, els va concedir.

El quart punt feia referència a una proposta de la Unió Ciclista Sant Llorenç en la qual es demanava una subvenció de 50.000 pts. per organitzar una carrera i una cicloturistada.

N'Antoni Cuc, del PSM, va demanar al batle a veure quins criteris se seguien a l'hora de decidir si una sol·licitud de subvenció es d'ua al ple o la permanent, ja que tenia constància de que n'hi havia hagut als dos llocs. El batle li respongué que únicament se seguien criteris d'urgència.

La proposta fou aprovada amb un únic incís del regidor Bauzà, que considerà que si un dia l'Ajuntament havia de menester el Club, aquest no havia de fer anques enrere.

Pareix ésser que s'ha rebut un escrit de Correus sol·licitant que l'Ajuntament els cedisqui gratuïtament un local a Cala Millor per posar-hi una oficina. El nostre Consistori, tan sensible pels problemes de Cala Millor, se n'afluixarà de la cotxeria que pensaven fer al polèmic solar del Bahía del Este i els en construirà una.

Si no m'han dit mentides, en Metxo fa més de dos anys que demana lo mateix per a Sant Llorenç i, naturalment, no li han fet ni punyetero cas.

L'altre punt éra el que feia referència a la contratació temporal d'una partida de municipals per a Cala Millor. S'han arribat a dir tantes de coses sobre aquest tema, que jo, la veritat, no sé per on l'he d'investir. Crec que lo millor serà fer un extracte del que va dir cada un, demanant perdó per anticipat si em deix qualche cosa important. Anem-hi.

Després d'haver llegit el secretari un complet informe sobre el cost de cada municipal durant 6 mesos, es va arribar a la conclusió que oscil·laria entre 470.000 i 550.000 ptes, segons els sou que els aplicassin. Acte seguit començà el torn d'intervencions:

BEARN

Falera.- JO i es batle varem anar a xerrar amb sos hotelers i JO vaig prendre ses notes. Estan disposats a pagar 3.025.000 ptes per 6 municipals. Mos donaran es dobbers quan faci un mes que els hàgim posats.

Mestre.- Jo amb lo que no estic d'acord és que tu firmassis "Conforme por el Ayuntamiento" sense que ningú t'autoritzàs.

Puigròs.- En es darrer informe que va fer, es cabo diu que primer ho provaria amb 4...

Falera.- Allà va dir que n'havia de menester sis.

Carbó.- Lo que mos donaran no bastarà per a res, entre d'altres coses perquè haurem de comprar un altre cotxo.

Batle.- Això de que fa falta un altre cotxo és ver, perquè hi ha hagut vegades que Cala Millor ha quedat més de mitja hora sense servici, mentres feien es rellevo.

Carbó.- I si llavonses ets hotelers no ho pagaven tot? Hauríem d'anar més segurs. Crec que és millor posar-ne 4 i esperar a veure què passa.

Mestre.- Si hi ha una emissora a Sant Llorenç no hi emporta que hi hagi un municipal fixo a Cala Millor. Perquè sa central ha d'estar aquí, eh?

Cuc.- Lo que pareix que no està gaire clar és s'informe d'es cabo. Primer diu 4 i llavonses 6. O és que ha rebut pressions? Pot venir es cabo a explicar-mos-ho?

Batle.- Si ell vol, sí. Demanau-li si vol comprarèixer.

Cabo.- No he rebut pressions de ningú, i en quant a lo que diu s'informe, llegiu-lo, que està ben clar. Primer en demanava 4, però no havia tengut en compte es dia lliure, ni Son Carrió ni S'Illot. Lo seu seria posar-ne 8, però per començar ho provaria amb 4.

Aquí el regidor Mascaró va demanar 10 minuts per solucionar un problema fisiològic. Li foren concedits i es va fer una petita pausa, acabada la qual continuà el debat.

Falera.- Jo me mantenc en sos 6.

Cuc.- Perquè no demanam an ets hotelers a veure si els va bé si en posam 4 i un cotxo?

Busco.- En volen sis, perquè de lo que se tracta és de que els vegin. Es tursoperators, a Alemanya, varen dir que ses places de s'Arenal s'havien venut mes barates a causa de s'inseguretad ciutadana, i s'hauria d'evitar que a Cala Millor passàs lo mateix.

Falera.- Els ho puc demanar, però crec que perdrem es temps.

Arribats en aquest punt, ja s'havien fet les dotze de la nit. Per no allargar massa la cosa es va suspendre el ple, que continuaria dos dies més tard sense l'apartat de precis i preguntes, cosa que provocà una forta discussió entre n'Antoni Cuc i el batle. El dia 5 continuà la discussió:

Batle.- Voleu que votem sa proposta d'en Falera?

Puigròs.- Noltros tenim una proposta alternativa: 4 municipals amb les mateixes condicions econòmiques aportades pels hotelers, i si fa falta, comprarem un cotxo.

Mauri.- Lo que hem de fer és mirar a veure si acceptam o no sa proposta que mos fan.

Falera.- Jo pens com en Pedro. Pareix INCREDIBLE que, amb ses tuberries que han posat, ara mirem si han d'esser quatre o sis!

Mauri.- No hem d'anar de cuentos amb tants de papers i tants d'informes i estudis, que varen expropiar Rumasa i no en varen haver de mester tants!

Cuc.- Però qui és que comanda aquí, sa comissió de Governació o ets hotelers? Qui dicta ses normes? Noltros tenim dret a dir sa nostra. Jo no crec de cap manera que ets hotelers diguin o sis o res, com diu en Mauri. I a més, és segur que es tres milions basten?

Falera.- Es cabo va treure es comptes.

Cuc.- Però qui és que se'n cuida d'es dobbers, sa comissió d'Hisenda o es cabo?

Carbó.- Jo propòs que vagi a vots.

Falera.- Jo me vaig comprometre a posar-ne 6 i ara no en votaré 4.

Batle.- Trob que aquí en lloc de fer poble se va a fer política.

CDS-PSOE-PSM.- Noltros proposam que se posin 4 municipals, acord que quedaria condicionat a que es calamillorers ho acceptassin.

Arribats a aquest punt, inesperadament, el batle va aixecar la sessió sense procedir a votar cap de les dues propostes que en aquell moment hi havia. Dies més tard es va celebrar un tercer ple per tractar el mateix tema dels municipals al qual jo no vaig poder assistir. M'han contat que els sis regidors de l'oposició, veient que únicament es donaven voltes sobre els mateixos punts sense arribar a una solució concreta, abandonaren el saló d'actes sense permís del batle.

Josep Cortès

Fotografies de Felip Forteza

Els nous i flamants centurions guarden el Crist.

Campinorats, natzarens, crists, cireneus, escolans, badocs, taques de cera... És el Dijous Sant.

Amb coets i la banda de celebra que Jesús i Maria

És el dia de Pasqua. Jesús ha ressuscitat. Després, a menjar freixura.

Ja tocant la Marxa Reial se
gin enconrat a la plaça.

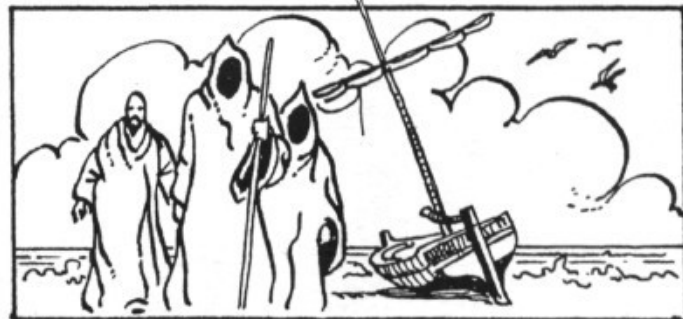
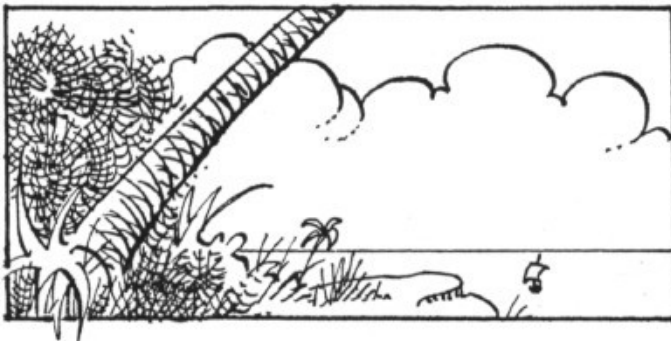
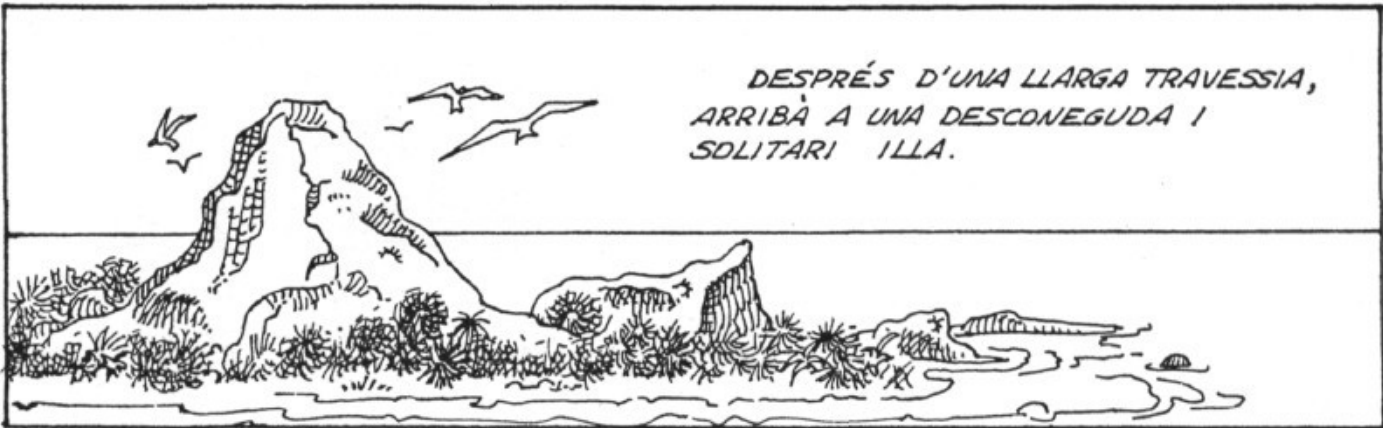
Les Tres Maries, satisfetes per la resurrecció de Jesús. Els
plors quedaren enrere.

EL PELEGRÍ

AMBROS, HOME IMMENSAMENT RIC, FART DE LA SEVA BUIDA VIDA DE PECADOR, REPARTÍ ELS SEUS BENS ENTRE ELS POBRES I PARTÍ CAP A UNA LLUNYANA TERRA ON DEIEN QUE SI TROBAVA EL PARADÍS.

DESPRÉS D'UNA LLARGA TRAVESSIA, ARRIBÀ A UNA DESCONEGUDA I SOLITARI ILLA.

ORDENÀ ALS SEUS ACOMPANYANTS QUE ACAMPASSIN I QUE NO EL SEGUSSIN PER CAP MOTIU.

LLAVORS, SENSE CAP MENA D'EQUIPATGE, CAMINÀ TERRA ENDINS.

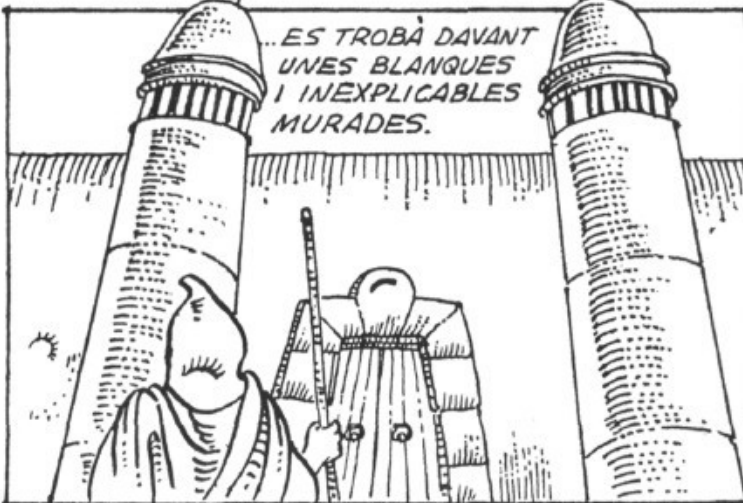

DAVANT AMBRÓS S'ALÇAVA UNA ASPRE SERRA DE CRESTES CADA VEGADA MÉS LLUNYANES.

FINS QUE, A LA FI, DESPRÉS D'UNA INACABABLE CAMINADA,

...ES TROBÀ DAVANT UNES BLANQUES I INEXPLICABLES MURADES.

VEIENT QUE L'IMMENSE PORTA ESTAVA TANÇADA AMB CLAU, PROVÀ DE TOCAR.

UNA VEU CANSADA RESPONGUÉ NEGATIVAMENT ALS PREGS D'AMBRÓS PER ENTRAR; PERÒ DAVANT L'INSTÈNCIA DEL PELEGRÍ CONSENTÍ LA VEU A OBRIR EL MIRADOR DE LA PORTA.

AMBRÓS ACOSTÀ L'ULL AL FORAT;

PERÒ LA TAPADORA CAIGUÉ DE COP.

EL CAMINANT TORNÀ AL LLOC ON HAVIA DEIXAT LA BARCA I ELS SEUS ACOMPANYANTS; PERÒ NO LES TROBÀ.

AL SEU LLOC HI NAIXIA UNA HERMOSA CIUTAT QUE, SEGONS LI DIGUEREN, NOMIA SAN AMBRÓS, EN HONOR DEL SANT BARÓ QUE LA FUNDÀ: UN VENERABLE PELEGRÍ ARRIBAT A AQUELLES TERRES TRESSENTS ANYS ABANS.

FI

MATAMALAS B4

LES COSES DEL CONCO EN BIEL

Sempre es queixa de bony o pua, el conco en Biel. No és per menys. Vuitanta anys són molt d'anys maldament el cos aguanti bé, poc més, poc manco.

Hi veig poc, Biel, diu. Dins poc temps, m'ha dit l'oculista que m'hauré de fer operar de cataractes. Tualmón, de metges!. Però, veus, ara, d'enfora hi veig molt malament, com emboirat. I m'han dit que això anirà a més..., a manco veure-hi, vaja..., diu.

Procedeix, (procedesc jo també com a conseqüència), d'un poble (ciutat, perdó, d'una ciutat), del nord de l'illa, un temps de pagesos i pescadors, i ara com ara, mirau, no vos ho sabria dir amb molta certesa..., això que ara en diuen "turística", que pot ésser dir molt en qualque aspecte, i pot ésser també dir poca cosa sòlida, si estires el fil del cabdell socio-econòmic.

Ell, a principis de segle, féu de pagès amb son pare i sis germanes -em duien damunt fulla, conta-, a una possessió mitjançera, molta marinota, garballó i carritxeres, oliveres milenàries més estretes de fruit que el cul d'una beata coremera, blattexxo de pam i mig, magretlo de profit i de porgueres. Fins que son pare, el meu padri Toni, es cansà de fer el toto per aquí i es decidí a emigrar. Au, carretera i manta (en aquest cas: vaixell i mocadoret de bolicis marró obscuret, a quadrets més clars), i vengà, cap a Cuba manca gent. A Guantànamo. Quatre o cinc anys de tallar canyamel i de matar serps i calàpots gegants, inflats com un odre, a cops de matxet. I enyorança. I "coño, mallorquí, cállate ya con tu isla de los cojones, coño ya!". I tornada a ca nostra. Que de vegades val més pa amb oli i sal aquí, que pollastre a terres llunyanes. Fet i dit. Tornaren; devers l'any vint devia ésser. Conraren cinc o sis anys més però, després, a mesura que les germanes es col.locaven de criades per Ciutat, el padri va trobar que, posats a fer feina per altri, que fos là menys feixuga. I devallaren a Palma. S'establiren a una caseta planta baixa de l'eixample. Després, a jornal, al port, a la "Fundición Mallorquina" La guerra civil. Centenars d'històries per a llevar la son en sec. Per després, el conco en Biel, posar-se a fer feina de fixe a una empresa de cuiros assaonats. Mil.lions de vegades ha voltat Mallorca, Menorca i Eivissa, entre fardells de pells pudentes, de xot, de cabra pintada, de tota casta; i el

perfum conseqüent. Bona feina i entretinguda, no creguis, diu. Fins que es jubilà.

Em conta el conco que va ser poc temps abans d'anar-se'n del poble (ciutat, perdó, ciutat), quan va succeir aquell fet tan pintoresc.

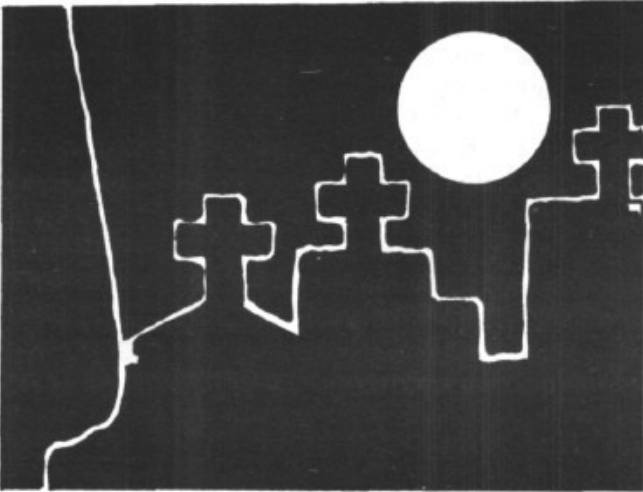
"Entre els cacics i els capellans, mos feien creure qualsevol cosa. I el personal es defensava de la ignorància amb un : "val més creure-ho aquí, que anar-ho a cercar més enfora...". Sí. La meva germana Catalina, la teva tia, la casada amb en Tomeu, el que repujava estòmacs, te'n recordes?. Fa molts d'anys que és morta ja, redéu, na Catalina... Creia en esperits extranyos i en símbols rars..., creuràs que, com que li havien dit que si agafava una serp per la coa, per a sempre llavors sabria fer de tot, au, vengà, tot lo sant dia serp per allà ... Imagina't, amb les que hi havia per la bufera; sí; a les més llargues i grosses les travessava els dos ulls amb una agulla de cap negre, sí, sí, el que sents, perquè així, li havien dit que si ho feia així, hi veuria més enfora que ningú ..., sí, pardalades, Biel, però, no ho creguis, tu, i si fos vera?, deia ella...".

Vatualmón conco...!

"Que m'escoltes o no m'escoltes?. Idò, mira, per aquell temps, abans de devallar a Ciutat, devers l'any vint devia ésser ..., feia molt poc de l'any del grip, sí, tots els anys, a l'estiu, hi venien per un parell de mesos unes famílies d'anglesos. Llogaven sempre la mateixa casa, al port. Prenien el sol, i com que xerraven que ningú els entenien, doncs tampoc es feien amb ningú. Ni bon dia ni bones tardes. Au. Cadascú a ca seva. L'amo en Sion Ferrer, cada dia hi anava a arreglar-los el jardinet. I, fos perquè l'amo en Sion aprengué l'anglès o perquè els anglesos aprengueren mallorquí d'amagat, creuràs que s'arribaren a entendre!".

"Aquests anglesos eren protestans, i això, aleshores, era una cosa molt delicada. Sí refotre!. sobretot si ho demanaves a Don Joan, el rector del poble. Sí. Bé. Com ho sents, ho va dir damunt la trona: "Alerta en aquesta gent estrangera, que du dins la sang la metzina de la llavor de Luter, o sia, del dimoni encarnat ...". Per que el senti".

"Idò la gent s'ho aficà dins la closca, això dels protestans. I a l'amo en Sion, com que hi anava cada dia, a ca'ls anglesos, i

com que, des que va sentir xerrar malament d'ells damunt la trona, no va tornar a posar els peus dins l'església, ell, idò ja duqué el Sant Benet aferrat: també ho era protestant. L'havien convertit, els anglesos. I perdé moltes amistats. I els atl.lots, pel carrer: "El protestant..., el protestant...!", fent-li befa. Ell, no s'hi enfadà ni poc ni gens. Ni ho negà mai ni afirmà tampoc."

"Un hivern es morí, l'amo en Sion. De mort natural. Que li havia arribada l'hora i foris. Un germà seu les se va veure negres perquè el rector li fés el funeral. Li féu, a la fi, dient que, malgrat tot, dolent no li podia esser a la seva ànima però si jo fos el jutge no vos el deixaria enterrar al enterrar al cementeri catòlic, va dir-li. I com recotri no l'havien d'enterrar al cementeri catòlic, si no n'hi havia d'altre!. Bé, mira, li feren el funeral i l'enterraren al cementeri, com els altres. Però, voldràs creure que l'endemà de l'enterrament, el baül tornava estar desenterrat!. Sí el que sents. Desenterrat et dic!. I pel poble un rum-rum com una tramuntanada ... La terra santa no el vol ... La terra santa no el vol !!!".

"Ja et pots figurar d'on sortia el rum-rum: de la rectoria. Bé, el fosser el tornà a enterrar, i que ha estat no-res. I al dia següent, apa, desenterrat una altra vegada. I pel poble: la terra santa no el vol... La terra santa no el vol... I el fosser: mal llamps l'amo en Sion i tots els protestans, que aqueix enterrament el vaig cobrar sana i l'hauria d'haver cobrat doble, redecony!".

"Al tercer vespre, el germà del mort, que no tenia un pel de faristol, s'ensumà - l'endemana. Agafà l'escopeta i, a sol post se n'anà al cementeri. S'amagà dins el

brancatge de dos xiprers molt grossos i espessos que hi ha, hi havia al manco llavonces, ara no ho sé si ja hi són, just a quatre passes de la tomba en litigi. I espera qui espera. Mitja nit passada, tris-tras, s'entregaren tres ombres sense fer gens de renou ni dir cap paraula. Dues d'elles, càvec en mà, i la tercera mans dins butxaques. Les dues del càvec eren en Tià Coli i en Pere Xop, pagesos molt acostats a l'església, i la tercera ombra, la de les mans dins les butxaques, clar, Don Joan, el rector, era, i qui havia de ser ...?."

"El germà de l'amo en Sion els deixà començar el jornal i, quan foren a més de la meitat, no pogué més, i sense sortir de l'amagatall, els va dir: "Aquesta vegada feis el clot cinc pams més endins, que en lloc d'un, n'hi han de caber quatre ...!!!".

"Ho donaren a les cames els tres 'desenterradors', i quan foren deu passes lluny, patapam!, els disparà una escopetada, que no els va ferir, però els féu ben envant i pensa, no ho va saber ningú en això, Només els quatre veïnats i tot el poble. El rector ja no va comparèixer per la rectoria ni per fer el bolic aquella nit. I bé que va fer, perquè l'haguessin ventat de mala manera. Sí putes, un esbart de més d'un centenar d'homes i dones del poble, al cercaven per ablanir-lo ... No va tornar mai més al poble, al rector Joan. N'enviaren un altre, al punt, però a ell no li tornaren veure el pèl".

"Lo que et dic, Bielet, la gent tot s'ho creia, llavonces, però quan descobria que havien fet burla de la seva ignorància, redéu, tenia males puces ...!!!".

I encara ara, conco, encara ara.

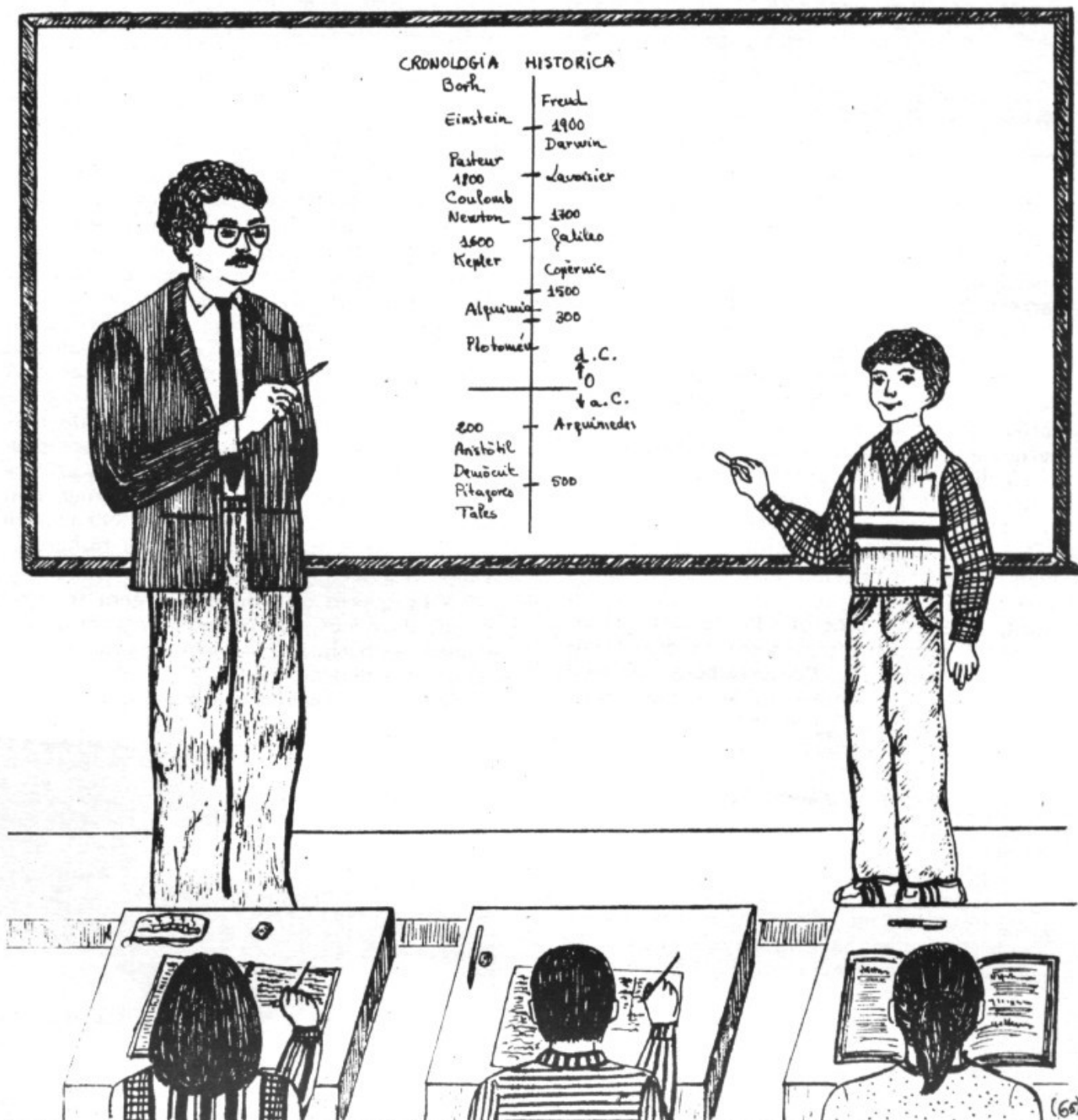
CLÍNICA VETERINÀRIA

Hernán Cortés, 3
MANACOR
T. 554265

Burgues, s.n.
FELANITX
T. 581579

AQUESTS DARRERS CINQUANTA ANYS, LA CIÈNCIA HA AVANÇAT NOTABLEMENT; JA NO SÓN SOLSAMENT UNES QUANTES PERSONES QUE PEL SEU COMPTA I RISC, I AMB MOLTS POCOS MEDIJIS, ES DEDICAVEN A INVESTITAR; AIXÒ HA DONAT PAS A GRANS EQUIPS AMB MEDIJIS QUASI ILIMITATS. EL GRAN AVANÇ DE L'ELECTRÒNICA; AIXÍ COM DE LES CIÈNCIES DE LA COMUNICACIÓ, FA QUE ENS ADONEM DE TOT A L'INSTANT. EL VOL EN AVIÓ ÉS UNA RUTINA, COM HO ERA ANAR A CIUTAT AMB GALERA PELS NOSTRES AVIS. HEM ARRIBAT A LA LLUNA. LA BOMBA ATÒMICA DESGRACIADAMENT HA QUEDAT ANTIGUADA. ELS TRANSPLANTS SÓN UNA COSA NORMAL I CORRENT, CADA DIA QUE PASSA DOMINAM MÉS ELS SECRETS GENÈTICS, TENIM PLÀSTICS MÉS DURS I RESISTENTS QUE L'ACER A LA VEGADA QUE LA MEITAT DE LLUGERS; ES CONEIX LA COMPOSICIÓ I ESTRUCTURA DE LA MAJORIA DE SUBSTÀNCIES...

Fi.

1590, 12 setembre.- El procurador reial escriu al batle de Manacor dient que Jaume Pau de Sant Llorenç des Cardassar s'ha queixat del bestiar que fa tala entrant dins les seves vinyes i sementers (ARM RP 121 f.52v)

1592, 7 octubre.- El procurador reial escriu al batle de Manacor referent a les queixes de Macià Bosch contra aquells que amollen bestiar dins la seva possessió dita La Blanquera i fa tala; li fan portells a les parets, desfan bardisses, talles ullastres, se'n porten llenya i cometen altres abusos. (ARM RP 121)

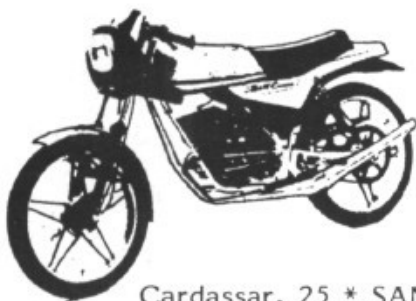
1593, 23 setembre.- El procurador reial escriu al batle de Manacor dient que s'ha sabut que l'arrendador del forn reial taxa les particulars que couen el pa en els forns dels veïns, presuposant que tenen obligació de coure al forn reial, "lo que redunda en dany notable dels pobres frustant-los de la caritat y subvenció que los senyors de forns particulars entenen fer-los". (ARM RP 120)

1594.- El procurador reial nomena depositari de Manacor Jaume Tauler, ofici vacant per defunció de Pere Nadal. (ARM RP 120)

1596.- El procurador reial escriu al batle de Manacor referent a les queixes de Pere Blanquer el qual diu que li fan tala a la seva vinya i figueral que té en el terme de Sant Llorenç des Cardassar. (ARM RP 122). Hi ha altres protestes de llorencins a causa del bestiar que entra dins les seves terres i fa tala.

Ramon Rosselló

CA'S SERVERÍ

Cardassar, 25 * SANT LLORENÇ

La paparra és un animalet vampir que xucla la sang, però no mata. Conec homes pitjors.

Qui renega dels seus és senyal segura de que no se'ls mereixia.

Als reptils de llengua llarga i pocs fets, prest o tard la terra els repinya la panxa i se'n van. Cerquen fullaca blana per altres indrets.

Res és gratuït en aquest món. O ho pagues, o t'ho guanyes o t'ho mereixes, però res és gratuït.

Els doblers fan doblers, i la misèria genera misèria... Un home que en sap molt d'això és el "senyor" Reagan.

Mals d'altri, rialles són, i és ver quasi arreu. Aborrna la nostra solidaritat.

Sí, Pep, és veritat: hi ha homes que l'únic que tenen intacta és la vergonya; no l'han emprada mai!

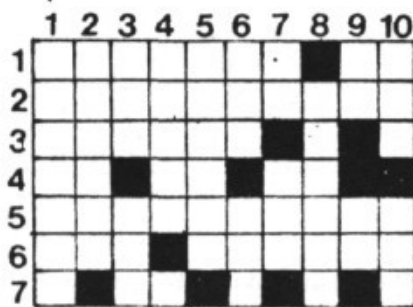
La perfecció és hermosa, però molt avorrida. On queda l'íntim plaer de trobar-hi que dir a les coses, eh?

Sempre heu dit: Ah, si poguéssim viure dues vegades! I jo vos dic: si tornàssiu a viure seria més mal, doncs cometrieu els mateixos errors i aquesta vegada no tendrieu excusa.

El qui alça la mà li cauen els raóns.

Biel Florit Ferrer

MOTS CREUATS

HORIZONTALS.- 1.- Aturar, estar-se algun temps a un lloc. Aliment. 2.- Propens a enamorar-se. 3.- Mamífer pertanyent a l'ordre dels cetacis, és el més gros dels animals existents. Vocal. Cent. 4.- Símbol de l'argent. Nom de lletra. Era la primera nota musical. 5.- Norantè. 6.- Fig. Persona d'enteniment obtús, no gens intel·ligent. Ant. Apariència. 7.- Consonant. Acció de fer servir una cosa. Nom de lletra. Símbol del iode. Vocal.

VERTICALS.- 1.- Anar prenent (el fil d'una troca o madeixa) enrollant-lo formant un cabdell. 2.- Peça de vestir interior, generalment de roba blanca, que porten les dones sota les faldilles.

3.- Dany material o moral, allò que n'és la causa. Petits cristalls de glaç que cauen sobre la terra en forma de flocs o borrallons blancs. 4.- L'última lletra de l'alfabet grec. Consonant. 5.- Dit d'alguna cosa que és ellà tota sola, pelada, sense acompanyament de res. 6.- Altar. Prefix que significa "sobre". 7.- Símbol del radi. Article indefinit. 8.- Prelat que presideix la datària apostòlica. 9.- Nom de lletra grega. Nota musical. 10.- Teca. Violenta irritació contra algú o alguna cosa.

SOPA DE LLETRES

EM B O L I C A R A
M P D I R A B R O T
B N E N R A D A R R
U S S R E S R D A A
L T B O T L A T E S
L S A M A O R R I T
A A R P A S R T E O
R C A B L D E B R C
S O T E S A F E A A
T C A P G I R A R R
B A R R E J A R P A
F O T R A L C S E M

Cercau deu sinònims de "CONFONDRE".

FUGA DE VOCALS

D _ X _ S _ N F _ R R _ R P _ R _ N F _ R R _ R _ ?
T _ D _ S _ S F _ R R _ _ P _ R D _ S C _ R B _ .

JEROGLIFIC

És un lloc conegut de Sant Llorenç.

NOTA

S

MARIA GALMES

ENDEVINALLA

Com més ciència i lletra prenc més acomodat estic.
I jo la trec de ca-meva solament per fer-me ric.

SOLUCIONS

<p>MOTS CREUATS</p> <p>DEMORAR PA ENAMORADIS BALENA AC AGGEGUT NONAGENARI ASE APARER RUS I IA</p>	<p>ENDEVINALLA</p> <p>Es un llibrete. FUGA DE VOCALS Deixes un ferrer per un ferrer, tudes es ferro i perds es carbó. JEROGLIFIC La Sala.</p>	<p>SOPA DE LLETRES</p> <p>EM B O L I C A R A M P D I R A B R O T B A R R E J A R R C A P G I R A R R A A R A V A A R R O L A V A L B A T A U S R R B E N R E D A R R M P D I R A B R O T E M B O L I C A R A</p>
--	--	---

BANC ESPANYOL DE CRÈDIT

BANESTO

La major empresa bancària d'Espanya
al seu servei.

POLLASTRES
ROSTITS

Sureda, 1
Telèfon 570624

ASSEGURANCES

Cardassar, 17

ESPORTS

SOLER - PONT

C. Nou, 35 ☎ 56 93 10 Sant Llorenç

JOIERIA FEMENIAS

LLISTES DE NOCES
OBJECTES DE REGAL

Carrer del Rector Pasqual, 8 * T. 569072

ELECTRICITAT DE L'AUTOMÒBIL
Telèfon 569067 * SANT LLORENÇ

VIDRES I MIRALLS

CRISTALLERIA Sant Llorenç

Carrer Major, 71
Telèfon 56 92 11

- * MATERIAL FOTOGràFIC
- * ARTICLES DE LABORATORI

S'ESTUDI

General Mola, 11-E
(Baix de's Cos)
Tel. 55 40 78 MANACOR

SA PROCESSÓ

A vegades les ordres són innecessàries, no calia dir: "I demà a sa processó, eh?" perquè totes ho sabien, abans de sortir de l'escola, que hi havien d'anar. I que havien de portar el bavera impecable i havien de cantar amb la boca ben oberta -perquè ho requeria la solemnitat i també, perquè no dir-ho?, per apagar el cant d'aquelles altres nines que sense dur bavera, anaven a l'altra escola- el "Venid y vamos todos..." i totes aquelles altres cançons que, a força de repeticions, ja se sabien de cor i es cantaven d'eima, podent, així, tenir el pensament ocupat en altres quefers.

Era un Sant Llorenç d'ahir, on encara, allò que s'ha anomenat Nacional-Catolicisme arplegava a la majoria dels vilatans

per a participar en les manifestacions religioses; fet que contrasta amb les manifestacions actuals, com recentment hem vist.

Era fe?

Un costum com un altre?

Eren temps millors?

...

Deixem que cada lector ho vegi amb el color que desitgi.

Domassos i banderes em fan pensar que és una processó del Corpus, i la fotografia és de quan el carrer de l'Abeurador estava sense asfaltar i "La Caixa" estava en el carrer llavors anomenat Calvo Sotelo.

Ja ha plogut de llavors ençà!

Guillem Pont